

ຄູ່ມືການນຳໃຊ້ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດຂອງ CITES

ຈັດຂຶ້ນພາຍໃຕ້ສັນຍາສຳລັບກອງເລຂາຂອງ CITES ໂດຍສະມາຄົມອະນຸລັກທຳມະຊາດສາກົນ (IUCN), ຖະໜົນ Mauverney 28, 1196 Gland, ປະເທດສະວິດເຊີແລນ.

ຂຽນໂດຍ: Jessica A. Lyons, Daniel J. D. Natusch and Robert W. G. Jenkins.

ດ້ວຍການສະໜັບສະໜູນດ້ານການເງິນຂອງສະຫະພາບເອີຣົບ.

ການຈັດພິມປຶ້ມຄູ່ມືການນຳໃຊ້ນີ້ຄົ້ນໃໝ່ເພື່ອຈຸດປະສົງທາງດ້ານການສຶກສາຫຼື ຈຸດປະສົງທີ່ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄ້າສາມາດຈັດພິມຄືນໃໝ່ໄດ້ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກເຈົ້າຂອງລິຂະສິດ.

ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ມີການຈັດພິມປຶ້ມຄູ່ມືການນຳໃຊ້ນີ້ຄືນໃໝ່ເພື່ອຂາຍຄືນຫຼື ຈຸດປະສົງທາງການຄ້າດ້ວຍຮູບແບບໃດກໍຕາມເຊັ່ນວ່າ: ການເກັບຂໍ້ມູນທີ່ເປັນຮູບຖ່າຍ, ເອເລັກໂຕຼນິກຫຼື ດ້ວຍລະບົບກົນຈັກລວມທັງການອັດເອກະສານ, ການບັນທຶກ, ການອັດສະບັງ ຫຼື ການເກັບຂໍ້ມູນແລະວິທີການກູ້ຂໍ້ມູນ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກເຈົ້າຂອງລິຂະສິດ.

ການກຳນົດລັກສະນະທາງດ້ານພູມສາດທີ່ຈັດເຂົ້າໃນປຶ້ມຄູ່ມືການນຳໃຊ້ສະບັບນີ້ບໍ່ໄດ້ສະແດງເຖິງຄວາມຄິດໃດໜຶ່ງທີ່ສະແດງອອກມາໃນພາກສ່ວນໃດກໍຕາມຂອງຜູ້ຮັບຮອງ ຫຼື ກອງເລຂາຂອງ CITES ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສະຖານະພາບທາງກົດໝາຍຂອງປະເທດ, ເຂດນໍ້າແດນດິນຫຼືພື້ນທີ່ ຫຼື ກ່ຽວຂ້ອງກັບການກຳນົດເຂດແດນຫຼື ຊາຍແດນຂອງມັນ.

ກອງເລຂາຂອງ CITES

Maison internationale de l'environnement

Chemin des Anémones

CH-1219 Châtelaine, Genève

ປະເທດສະວິດເຊີແລນ

ໂທລະສັບ: +41(0)22 917 8139/40

ແຟັກ: +41(0)22 797 34 17

ອີເມວ: info@cites.org

ເວັບໄຊທ໌: www.cites.org

1.0 ຄວາມເປັນມາ ແລະ ພາກສະເໜີ

ບົດບາດຂອງສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດກ່ຽວກັບສັດປ່າ ແລະ ພັນໄມ້ທີ່ໃກ້ສູນພັນ (CITES)

ແມ່ນເພື່ອຄວມຄຸ້ມຄອງການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດກ່ຽວກັບພັນສັດ ແລະ

ພືດທີ່ໄດ້ຈຳນວນຊື່ໃນ CITES

ເພື່ອຮັບປະກັນການມີຊີວິດຢູ່ລອດຂອງເຂົ້າໃນສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດບໍ່ໃຫ້ໄດ້ຮັບໄພອັນຕະລາຍ. ເພື່ອບັນລຸຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວນີ້,

ເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ລະບົບການຄຸ້ມຄອງໄດ້ນຳໃຊ້ເພື່ອຍົກຕົວຢ່າງການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດໄດ້ກຳນົດ ແລະ ເຂົ້າໃຈຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ

ຜົນກະທົບຂອງແຕ່ລະລະບົບຄວນຈະມີລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດກ່ຽວພັນກັນ

ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນໃບອະນຸຍາດ ແລະ ໃບຢັ້ງຢືນຂອງ CITES

ເຊິ່ງອອກແຈ້ງການໃຫ້ແຕ່ລະຝ່າຍຊາບກ່ຽວກັບລະບົບການຄຸ້ມຄອງທີ່ນຳໃຊ້ເພື່ອຍົກຕົວຢ່າງໃຫ້ເຫັນ ແລະ

ດັ່ງນັ້ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດຂອງສົນທິສັນຍາທີ່ປະກາດໃຊ້. ຕົວຢ່າງ:

ສັດທີ່ເກີດຕາມສະພາບແວດລ້ອມມີລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດເປັນ “W” ສຳລັບສັດປ່າ.

ປະຈຸບັນນີ້ມີ 10 ລະຫັດຂອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ຖືກນຳໃຊ້

ເພື່ອສະແດງຄວາມໝາຍຂອງຕົວຢ່າງໃນພັນຂອງສັດ ແລະ ພືດທີ່ໄດ້ຈຳນວນຊື່ໃນ

CITES ກ່ຽວກັບການຄ້າ (ອະທິບາຍລາຍລະອຽດໃນຂໍ້ 2.0).

ເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອແຕ່ລະຝ່າຍກັບພາລະກິດການປະກາດໃຊ້ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດໃຫ້ຖືກຕ້ອງສຳລັບການສົ່ງອອກພັນສັດ ແລະ ພືດຂອງ CITES ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ຕົກລົງເລກທີ 15.52

ຂອງກອງປະຊຸມຫຼ້າຍຝ່າຍຄັ້ງທີ 15 ຂອງ CITES (ທີ່ Doha, Qatar ລະຫວ່າງວັນທີ 13 – 15 ເດືອນມີນາ 2010) ໄດ້ຮັບກຮູ້ອງໃຫ້ກອງເລຂາຂອງ CITES:

“...ເຮັດສັນຍາກັບຜູ້ຊ່ວຍຊານທີ່ເຫັນວ່າສົມຄວນເພື່ອກະກຽມຄູ່ມືການນຳໃຊ້ພັນສັດສະເໜີໃຫ້ແຕ່ລະຝ່າຍນຳໃຊ້ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດຕາມຄວາມໝາຍສົມ... ຕ້ອງໄດ້ສະເໜີໃຫ້ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງສັດ ແລະ ພືດກວດຄືນ ແລະ ສະແດງຄວາມຄິດເຫັນ”.

<http://www.cites.org/sites/default/files/eng/cop/16/doc/E-CoP16-48.pdf>

ກອງເລຂາຂອງ CITES ໄດ້ຮັບການມອບໝາຍໜ້າທີ່ ບໍ່ດົນກ່ອນກັບ IUCN ເພື່ອປະຕິບັດພາລະກິດນີ້. ບົດລາຍງານນີ້ເປັນຜົນໄດ້ຮັບຂອງວຽກ ແລະ ມີຈຸດປະສົງຊື່ນຳແນວທາງໃຫ້ແຕ່ລະຝ່າຍຂອງ CITES ໃນການນຳໃຊ້ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດຂອງພັນສັດ ແລະ ພືດຕາມຄວາມໝາຍສົມເພື່ອບໍ່ອັນຂໍ້ມູນເຂົ້າໃນການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດ.

2.0 ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດທີ່ນຳໃຊ້ໃນປະຈຸບັນ ແລະ ບັນດາລະບົບການຜະລິດ

ນິຍາມຂອງລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດທີ່ຖືກນຳໃຊ້ໃນທີ່ນີ້ແມ່ນໄດ້ມາຈາກມະຕິຂອງກອງປະຊຸມ ລະດູການທີ 12.3 (ສະບັບປັບປຸງສຳເລັດລະດູການທີ 17) ແລະ ເວັບໄຊທ໌ຂອງ CITES. ສຳລັບຄຳອະທິບາຍເພີ່ມເຕີມໃຫ້ເບິ່ງການປະມວນຄຳສັບຂອງ CITES ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

<http://www.cites.org/eng/resources/terms/glossary.php>

ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດ	ຄຳອະທິບາຍ	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍຂອງ CITES	ນິຍາມ
W	ສັດປ່າ	I, II, III	ໝາຍເຖິງກຸ່ມຕົວຢ່າງທີ່ໄດ້ມາຈາກສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດ.
X	ສັດທະເລ	I, II, III	ໝາຍເຖິງກຸ່ມຕົວຢ່າງທີ່ໄດ້ມາຈາກສະພາບແວດລ້ອມຕາມທະເລໂດຍບໍ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ຂອບເຂດອຳນາດຂອງລັດໃດໜຶ່ງ.
R	ສັດລ້ຽງ	I, II, III	ໝາຍເຖິງກຸ່ມຕົວຢ່າງຂອງສັດຊະນິດໃດໜຶ່ງທີ່ຖືກລ້ຽງໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມ ແລະ ລູກອ່ອນຢູ່ໃນປ່າ ເຊິ່ງເປັນບ່ອນທີ່ພວກເຂົາອາດຈະມີໂອກາດລອດຊີວິດເປັນສັດໃຫຍ່ໄດ້ໜ້ອຍຫຼາຍ.
D	ສັດລ້ຽງທີ່ຖືກກຳເນີດຂຶ້ນພາຍໃນທົນ	I	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ I, ໝາຍເຖິງສັດລ້ຽງທີ່ຖືກກຳເນີດຂຶ້ນສຳລັບຈຸດປະສົງການດຳລົງທຶນທາງການຄ້າ ເຊິ່ງໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນການຈັດທະບຽນຂອງກອງເລຂາທິການ ອາດສາມາດຮັບມະຕິຂອງກອງປະຊຸມລະດູການທີ 12.10 (ສະບັບປັບປຸງສຳເລັດລະດູການທີ 15) ແລະ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ I, ພື້ນທີ່ຂະຫຍາຍພັນທົນເພື່ອຈຸດປະສົງທາງການຄ້າ ລວມທັງຊຸມນຸມອື່ນໆ ແລະ ອະນຸພັນຕ່າງໆ ສິ່ງອອກພາຍໃຕ້ຂໍ້ກຳນົດ, ມາດຕາ VII, ວັກທີ 4 ຂອງສັນທິສັນຍາ.
A	ພື້ນທີ່ຂະຫຍາຍພັນທົນ	I, II, III	ໝາຍເຖິງພື້ນທີ່ຂະຫຍາຍພັນທົນຕາມມະຕິຂອງກອງປະຊຸມລະດູການທີ 11.11 (ສະບັບປັບປຸງສຳເລັດລະດູການທີ 17) ລວມທັງຊຸມນຸມອື່ນໆ ແລະ ອະນຸພັນຕ່າງໆ ສິ່ງອອກພາຍໃຕ້ຂໍ້ກຳນົດ, ມາດຕາ VII, ວັກທີ 5 (ກຸ່ມຕົວຢ່າງຂອງພັນສັດ ແລະ ພື້ນທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ I, ເຊິ່ງໄດ້ມີການຂະຫຍາຍພັນທົນທີ່ບໍ່ແມ່ນຈຸດປະສົງດ້ານການຄ້າ ແລະ ກຸ່ມຕົວຢ່າງຂອງພັນສັດ ແລະ ພື້ນທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ I ແລະ II.
C	ສັດລ້ຽງທີ່ຖືກກຳເນີດ	I, II, III	ໝາຍເຖິງສັດລ້ຽງທີ່ຖືກກຳເນີດຕາມມະຕິຂອງກອງປະຊຸມລະດູການທີ 10.16 (ສະບັບປັບປຸງ) ລວມທັງຊຸມນຸມອື່ນໆ ແລະ ອະນຸພັນຕ່າງໆ ທີ່ຖືກສິ່ງອອກພາຍໃຕ້ຂໍ້ກຳນົດ, ມາດຕາ VII, ວັກທີ 5.

ຄູ່ມືການນຳໃຊ້ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດຂອງ CITES

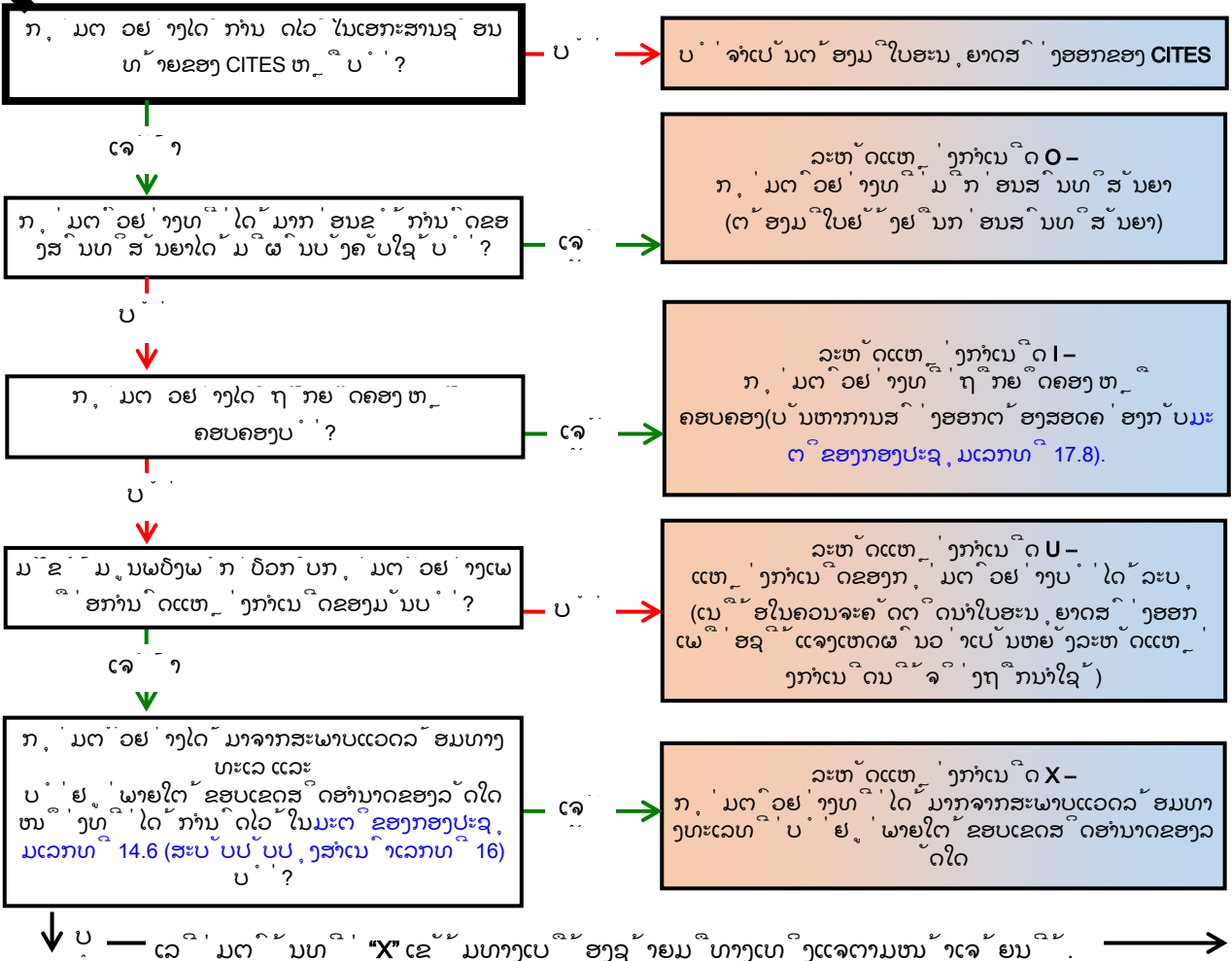
F	ສັດລ້ຽງທີ່ເກີດມາແລ້ວຖືກກັກຂັງ	I, II, III	ໝາຍເຖິງບັນດາສັດທີ່ເກີດມາແລ້ວຖືກກັກຂັງ (F1 ຫຼື ລຸ້ນຖັດໄປ) ທີ່ບໍ່ສະແດງນິຍາມເປັນ “ສັດທີ່ເກີດມາແລ້ວຖືກກັກຂັງ” ໃນມະຕິຂອງກອງປະຊຸມລະດັບທີ 10.16 (ສະບັບປັບປຸງ) ລວມທັງຊື່ນສ່ວນແລະອະນຸພັນຕ່າງໆ.
U	ສັດບໍ່ມີຊື່	I, II, III	ໝາຍເຖິງແຫຼ່ງກຳເນີດຂອງພັນສັດແລະພືດທີ່ບໍ່ມີຊື່ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ມີການພິສູດ.
I	ສັດທີ່ຖືກຍຶດຫຼື ຄອບຄອງ	I, II, III	ໝາຍເຖິງສັດແລະພືດທີ່ຖືກຍຶດຫຼື ຄອບຄອງ, ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດປະເພດນີ້ຕ້ອງຖືກນຳໃຊ້ໃຫ້ແທດເໝາະກັບລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດອື່ນ.
O	ກ່ອນສິນທິສັນຍາ	I, II, III	ໝາຍເຖິງສັດແລະພືດທີ່ໄດ້ລວບລວມມາກ່ອນຂໍ້ກຳນົດຂອງສິນທິສັນຍາຈະປະກາດໃຊ້. ຖ້າຫາກວ່າຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງອອກໃບຢັ້ງຢືນໃຫ້ແລ້ວຈະບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີໃບອະນຸຍາດຫຼື ໃບຢັ້ງຢືນອີກພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ ເພື່ອອະນຸຍາດໃຫ້ສົ່ງອອກ, ນຳເຂົ້າ ຫຼື ສົ່ງອອກຄືນ).

3.0 ຈຸດສຳຄັນທຳອິດ ແຕກຕ່າງຂອງລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດ

ຈຸດສຳຄັນທຳອິດ ແຕກຕ່າງຂອງລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດໄດ້ມີການປັບປຸງເພື່ອຊ່ວຍແຫຼ່ງອຸດົມສຳພັນລະຜ່າຍໃນການນຳໃຊ້ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດໃຫ້ຖືກຕ້ອງສຳລັບການສົ່ງອອກສັດແລະ

ພືດທີ່ໄດ້ຈັດເຂົ້າບັນຊີຂອງ CITES. ຄຳແນະນຳວິທີການນຳໃຊ້ຈຸດສຳຄັນທຳອິດຕໍ່ໄປນີ້:

1. ສຳລັບການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດທັງພືດແລະສັດລວມທັງຊີ້ນສ່ວນແລະອະນຸພັນຂອງພວກມັນ, ໃຫ້ເລີ່ມຕົ້ນດ້ວຍຕົວ "X" ເຂັ້ມຂ້າງລຸ່ມໃນໜ້ານີ້.
2. ສຳລັບຄຳຖາມໃຫ້ປະຕິບັດຕາມລູກສອນ "ເຈົ້າ" ຫຼື "ບໍ່" ໄປຫາຫ້ອງຄຳຖາມຖັດໄປຈົນກວ່າສຳເລັດດ້ວຍຫ້ອງທີ່ເປັນສິ່ງທີ່ ຫ້ອງສີເຫຼືອງນີ້ ບົ່ງບອກເຖິງລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດຂອງ CITES ທີ່ຄວນຈະຖືກນຳໃຊ້ເມື່ອມີການສອກໃບສະນຸຍາດຫຼື ໃບຢັ້ງຢືນສຳລັບກຸ່ມຕົວຢ່າງໃດໜຶ່ງ.
3. ບາງຫ້ອງຈະມີລູກສອນຄ້າຍຄືກັບເຄື່ອງໝາຍດອກຈັ້ນ* ທີ່ບອກທາງໃຫ້ຜູ້ໃຊ້ເພື່ອເປີດຄຳແນະນຳເພື່ອມາຕົວ (ເບິ່ງໃນຂໍ້ 4.0 ຫາ 7.0) ເພື່ອກຳນົດລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດ.
4. ຖ້າຫາກອ່ານບໍ່ໄດ້ໃຈວ່າລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດອັນໃດຄວນຈະຖືກນຳໃຊ້ສຳລັບ ກຸ່ມຕົວຢ່າງຈຳເພາະໃດໜຶ່ງ, ໃຫ້ປຶກສານຳກອງເລຂາຂອງ CITES.
5. ນອກຈາກນັ້ນກໍ່ໃຫ້ສັງເກດເບິ່ງຕົວເລກເພາະອ່ານມີຫຼາຍຂໍ້ມູນກວ່າ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດພິເສດທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນກຸ່ມຕົວຢ່າງທີ່ໄດ້ຈັດບັນຊີເຂົ້າໃນ CITES - ການເຊື່ອມຕໍ່ຫາຂໍ້ມູນກວ່າ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດພິເສດໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຂໍ້ 7.0 ຂອງຄຳແນະນຳນີ້.
6. ຂໍ້ມູນອື່ນໆທີ່ບໍ່ມີໃນສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນຮູບແບບຄຳຖາມຢູ່ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍຂອງຄູ່ມືການນຳໃຊ້ນີ້ (ເບິ່ງໜ້າທີ 12 "ແຜນວາດໃນຮູບແບບສອບຖາມ").

4.0 ຄຳແນະນຳເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດ R

CITES ກຳນົດເອົາຄຳວ່າ “ການລັດຖະສິດໃນທົ່ວໄປ” ໝາຍເຖິງການລັດຖະສິດໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມສັດເຊິ່ງຖືກຂ້າແລະລູກອ່ອນຢູ່ໃນສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດ ເຊິ່ງເປັນບ່ອນທີ່ພວກເຂົາອາດຈະມີໂອກາດລອດຊີວິດເປັນສັດໃຫຍ່ໄດ້ໜ້ອຍຫຼາຍ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມໄດ້ມີການປັບປຸງເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຊັດເຈນຍິ່ງຂຶ້ນ

[\[ມະຕິຂອງກອງປະຊຸມແລກທົດ 11.16 \(ສະບັບປັບປຸງເສົາເນົາແລກທົດ 15\)\]](#)

ຄວາມໝາຍຂອງການລັດຖະສິດໃນທົ່ວໄປຍັງມີຫຼາຍຄຳທີ່ມີຫຼາຍກວ່າຄວາມໝາຍໜຶ່ງທີ່ມີຄວາມໝາຍເປີດໃຫ້ແກ່ການຕີຄວາມໝາຍແລະການອອກແຈ້ງການແຫຼ່ງກຳເນີດບໍ່ຖືກຕ້ອງຖ້າຫາກວ່າບໍ່ໄດ້ກຳນົດລະອຽດ. ຂໍ້ນີ້ໄດ້ອະທິບາຍຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ແຕ່ລະຝ່າຍນຳໃຊ້ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດຂອງ “R” ໃຫ້ມີຄວາມຖືກຕ້ອງ.

“ໂອກາດລອດຊີວິດເປັນສັດໃຫຍ່ໄດ້ໜ້ອຍຫຼາຍ” ປະກອບມີຫຍັງແດ່?

ໂອກາດລອດຊີວິດເປັນສັດໃຫຍ່ເປັນສິ່ງທີ່ຕ້ອງໄດ້ຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາພື້ນຖານທີ່ສຸດເມື່ອມີການກຳນົດກຸ່ມຕົວຢ່າງຂອງສັດແລະພືດທີ່ສາມາດລັດຖະສິດໃນທົ່ວໄປ (ອີງຕາມນິຍາມປະຈຸບັນກຳນົດໂດຍແຕ່ລະຝ່າຍໃຫ້ກັບ CITES).

ໂອກາດລອດຊີວິດເປັນສັດໃຫຍ່ກໍ່ຄືຂໍ້ກຳນົດບຸກຄະສາດປະຫວັດຊີວິດຂອງສັດແລະພືດ.

ສັດແລະພືດບາງຈຳພວກໄດ້ຖືກຄັດເລືອກເປັນແຫຼ່ງກຳເນີດ R ເຊັ່ນວ່າ:

ພວກມັນມີລູກເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ

ເຊິ່ງແຕ່ລະໂຕມີໂອກາດລອດຊີວິດເປັນສັດໃຫຍ່ຫຼາຍ. ຕົວຢ່າງ: ເຕົ້າທະເລ, ແຂ້, ປາຊະນິດກ້າງຫຼາຍແລະ

ສັດບໍ່ມີກະດູກສັນຫຼັງສ່ວນຫຼາຍໄດ້ຖືກຄັດເລືອກເປັນແຫຼ່ງກຳເນີດ R ແລະ ວາງຂ້າງເປັນຈຳນວນຫຼາຍ,

ມີພຽງອັດຕາສ່ວນໜ້ອຍເບື້ອງເທົ່ານັ້ນທີ່ຈະມີໂອກາດລອດຊີວິດເປັນສັດໃຫຍ່ໄດ້. ໃນອີກແງ່ໜຶ່ງ, ສັດຈຳພວກທີ່ມີລູກອ່ອນເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍເຊັ່ນວ່າ: ຊ້າງ ແລະ

ແມວໃຫຍ່ໄດ້ຖືກຄັດເລືອກເປັນແຫຼ່ງກຳເນີດ K ແລະ

ເມື່ອບົບທົບແລ້ວສັດຈຳພວກນີ້ມີໂອກາດທີ່ຈະລອດຊີວິດເປັນສັດໃຫຍ່ໄດ້ສູງຫຼາຍ.

ເພາະສະນັ້ນ, ການຍ້າຍລູກອ່ອນຂອງສັດທີ່ຖືກຄັດເລືອກເປັນແຫຼ່ງກຳເນີດ K

ອອກຈາກສັດປ່າໃນສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດເພື່ອມາລັດຖະສິດໃນທົ່ວໄປມີໂອກາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບອັນຍິ່ງໃຫຍ່ຕໍ່ສັດປ່າຫຼາຍກວ່າການຍ້າຍສັດທີ່ຖືກຄັດເລືອກເປັນແຫຼ່ງກຳເນີດ R. ດັ່ງນັ້ນ, ລະບົບການສືບພັນຂອງສັດລັດຖະສິດໃນທົ່ວໄປຈຶ່ງມີຄວາມໝາະສົມສະເພາະຂ້າງ ແລະລູກອ່ອນເທົ່ານັ້ນຂອງສັດເທົ່ານັ້ນ

ເຊິ່ງເປັນບ່ອນທີ່ສັດປະເພດນີ້ຕາຍເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍຈາກໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ (ຕົວຢ່າງ: ສັດທີ່ກິນສັດອື່ນເປັນອາຫານ, ເປັນພະຍາດ, ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ອື່ນໆ).

“ການລົບລ້າງສັດໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມ” ປະກອບມີຫຍັງແດ່ ?

ສຳລັບຈຸດປະສົງຂອງການນຳໃຊ້ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດ R ໃຫ້ຖືກຕ້ອງ, ຄຳວ່າ “ການລົບລ້າງ” ຄວນຈະກ່ຽວຂ້ອງກັບລະດັບການຂະຫຍາຍຕົວແລະ/ຫຼື ການປັບປຸງກຸ່ມຕົວຢ່າງດຳເນີນໄປ ແຕ່ຕ້ອງຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງແບບກັກຂັງແລະ ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄລຍະເວລາທີ່ໃຊ້ໃນການກັກຂັງ.

ຄວາມແຕກຕ່າງນີ້ມີຄວາມສຳຄັນເນື່ອງຈາກຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງປະຫວັດຊີວິດໃນລະຫວ່າງການຈຳແນກຊື່. ຕົວຢ່າງ:

ສັດບໍ່ມີກະດູກສັນຫຼັງບາງຈຳພວກອາດຈະໄດ້ພິຈາລະນາຄົ້ນຄວ້າໃຫ້ລົບລ້າງໃນທົ່ງພາຍຫຼັງສອງອາທິດເທົ່ານັ້ນໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມ ຍ້ອນອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງພວກມັນເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ.

ເບິ່ງໄປໃນແງ່ກົງກັນຂ້າມ, ສັດເລືອຄານບາງຈຳພວກ (ເຊັ່ນວ່າ: ເຕົ້າຊະນິດທີ່ຈະເລີນໄວຊ້າ)

ອາດຈະມີຄວາມຕ້ອງການໄລຍະເວລາດົນກວ່າພາຍໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງແບບກັກຂັງກ່ອນທີ່ພວກມັນຈະສາມາດໄດ້ຮັບການຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາເປັນສັດລົບລ້າງໃນທົ່ງ.

ເມື່ອມີການກຳນົດວ່າການລົບລ້າງໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມປະກອບມີຫຍັງແດ່, ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງໃນປຶ້ມກສາຫາລືກັບອົງການວິທະຍາສາດຄວນຈະກຳນົດວ່າ:

1) The

ສະຖານທີ່ລົບລ້າງສັດໃນທົ່ງໃຫ້ເງື່ອນໄຂທີ່ຈຳເປັນໄດ້ຢ່າງຕັ້ງໜ້າສຳລັບການຈະເລີນເຕີບໂຕແລະການຢູ່ດີກິນດີຂອງກຸ່ມຕົວຢ່າງ (ເຊັ່ນວ່າ: ມີບ່ອນພັກອາໄສພື້ນຜູ້, ມີອາຫານ, ມີການປິ່ນປົວດ້ານສັດຕະວະແພດ ແລະ ອື່ນໆ) ຫຼື

2) ພົງແຕ່ຖືກ, ມຕົວຢ່າງຂອງສັດ ແລະ ພຶດທິຢູ່ໃນລະຫວ່າງທີ່ສິ່ງອອກ.

ຖ້າຫາກວ່າຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາວ່າສະຖານທີ່ເຫຼົ່ານັ້ນໃຫ້ເງື່ອນໄຂທີ່ຈຳເປັນສຳລັບການຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ການຈະເລີນພັນ ແລ້ວກຸ່ມຕົວຢ່າງເຫຼົ່ານັ້ນທີ່ໄດ້ມາຈາກສະຖານທີ່ດັ່ງກ່າວກໍ່ໝາຍເຖິງທີ່ຈະນຳໃຊ້ລົບລ້າງສັດໃນທົ່ງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຖ້າບໍ່ມີສະຖານທີ່ດັ່ງກ່າວໃຫ້ແລ້ວກຸ່ມຕົວຢ່າງຂອງສັດ ແລະ ພຶດທິເຫຼົ່ານັ້ນກໍ່ຈະຢູ່ໃນສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດ ແຕ່ຄວນຈະໄດ້ສັງເກດເບິ່ງວ່າ: “ການລົບລ້າງໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມນັ້ນ” ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າສັດແຕ່ລະໂຕຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງແບບກັກຂັງໃນໃຫຍ່ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບນິຍາມຂອງ “ລົບລ້າງສັດໃນທົ່ງ”.

ການທຳຄວາມເຂົ້າໃຈຕະຫຼາດ

ຂໍ້ມູນທີ່ສຳຄັນອີກອັນໜຶ່ງເພື່ອເປັນແນວທາງນຳໃຊ້ແຫຼ່ງກຳເນີດ “R” ຂອງ CITES ແມ່ນເພື່ອທຳຄວາມເຂົ້າໃຈລັກສະນະ ແລະ ຈຸດເສດຂອງຕະຫຼາດທີ່ກຸ່ມຕົວຢ່າງຂອງສັດ

ແລະ ພຶດຕະໂນຳ ທີ່ ນັ້ນ ຖືກ ຜະລິດ ມາ ເພື່ອ ສະໜອງ ຕະຫຼາດ. ຕົວຢ່າງ:

ກຸ່ມ ຕົວຢ່າງ ຂອງ ສັດ ທີ່ ສົ່ງ ອອກ ເພື່ອ ການ ຄ້າ ສັດ ວິດາ ມາ ບົກ ກະ ຕິ ແລ້ວ ມັກ ຈະ ເປັນ ສັດ ທີ່ ຍັງ ອ່ອນ ຫຼື ແຮກ ເກີດ. ໂດຍ ທີ່ ວ່າ ໄປ ແລ້ວ,

ກຸ່ມ ຕົວຢ່າງ ຕະຫຼາດ ທີ່ ບໍ່ ໄດ້ ຮັບ ການ ພັດທະນາ ທີ່ ສຳຄັນ ໃນ ສະພາບ ແວດ ລ້ອມ ທີ່ ມີ ການ ຄວບຄຸມ ກ່ອນ ທີ່ ຈະ ສົ່ງ ອອກ ແລະ ນັ້ນ ກໍ່ ໝາຍ ຄວາມ ວ່າ ບໍ່ ໄດ້ ຖືກ ລ້ຽງ ໃນ ທີ່ ງ.

ເບິ່ງ ໄປ ໃນ ແງ່ ກົງ ກັນ ຂ້າມ, ສັດ ແລະ

ພຶດຕະໂນຳ ທີ່ ຖືກ ສົ່ງ ອອກ ການ ຄ້າ ປະເພດ ສັດ ທີ່ ໃຫ້ ຊື້ ນ ຫຼື

ໜັງ ຕາ ມາ ບົກ ກະ ຕິ ແມ່ນ ຕ້ອງ ການ ຈຳນວນ ມະຫາສານ ແລະ

ນັ້ນ ກໍ່ ມັກ ຈະ ເປັນ ສັດ ທີ່ ຖືກ ລ້ຽງ ມາ ໃນ ສະພາບ ແວດ ລ້ອມ ທີ່ ໄດ້ ມີ ການ ຄວບຄຸມ ແບ່ນ ໄລຍະ ຄວາມ ທີ່ ແກ່ ຍາວ ອອກ ໄປ ເພື່ອ ໃຫ້ ໄດ້ ຂະໜາດ ຂອງ ຮ່າງກາຍ ຕາມ ທີ່ ທ້ອງ ຕະຫຼາດ ກຳເນີດ ຫຼື ຕ້ອງ ການ.

5.0 ການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອເຕີມຕໍ່ກັບການນຳໃຊ້ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດ C

1. When ຕື່ມການປະເມີນໃບຄຳຮ້ອງເພື່ອສົ່ງອອກກຸ່ມຕົວຢ່າງຂອງສັດ ແລະ ພືດທີ່ໄດ້ຈົດບັນຊີເຂົ້າໃນ CITES ສະເໜີໂດຍຜູ້ສະໝັກໃຫ້ມີການລົງແບບກັກຂັງ, ການປະຕິບັດຕາມການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພິຈາລະນາຈະຊ່ວຍໃນການກວດສອບຄວາມຖືກຕ້ອງຫຼືບໍ່ເປັນໄປຕາມຂໍ້ກຳນົດຂອງ CITES ສຳລັບການລົງ “ສັດແບບກັກຂັງ”.
2. ການກຳນົດວ່າກຸ່ມຕົວຢ່າງຂອງສັດ ຫຼື ພືດທີ່ໄດ້ຖືກລົງແບບກັກຂັງໂດຍອົງໃສ່ນິຍາມໃນ [ມະຕິຂອງກອງປະຊຸມລາວ 10.16 \(ສະບັບປັບປຸງ\)](#) ເພື່ອກຳນົດລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດທີ່ຖືກຕ້ອງ, ມັນມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງກຳນົດດັ່ງນີ້:
 - i. ສັດ ແລະ ພືດຊະນິດໄດ້ກຳນົດໄວ້ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍສະບັບໃດ ແລະ
 - ii. ຈຸດປະສົງຂອງການສົ່ງອອກ (ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄ້າ ຫຼື ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄ້າ).
3. ຖ້າຫາກວ່າກຸ່ມຕົວຢ່າງນັ້ນແມ່ນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ I, ບັນດາສັດ ແລະ ພືດທີ່ຖືກລົງແບບກັກຂັງ ແລະ ການປະສົມພັນດັ່ງກ່າວແມ່ນເພື່ອຈຸດປະສົງທາງການຄ້າ, ໃຫ້ຂໍຄວາມເຫັນນຳເວັບໄຊທ໌ຂອງ CITES ເພື່ອກຳນົດວ່າກຸ່ມຕົວຢ່າງໃດທີ່ໄດ້ມາຈາກຫຼືບໍ່ໄດ້ມາຈາກການດຳເນີນປະສົມພັນສັດ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນການຈົດທະບຽນຂອງກອງເລຂາກ່ຽວກັບການດຳເນີນການປະສົມພັນສັດ ດັ່ງທີ່: <http://www.cites.org/eng/common/reg/cb/summary.html>.
4. ຖ້າຫາກບໍ່ມີຂໍ້ສົງໄສວ່າກຸ່ມຕົວຢ່າງນັ້ນໄດ້ມາຈາກການດຳເນີນການປະສົມພັນທີ່ໄດ້ຈົດທະບຽນຂອງ CITES, ແລ້ວໃຫ້ນຳໃຊ້ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດເປັນ D.
5. ຖ້າຫາກວ່າຍັງມີຂໍ້ສົງໄສຢູ່ ແລະ ຜູ້ໃຊ້ກໍບໍ່ສາມາດໃຫ້ຫຼັກຖານພ້ອມ ເພື່ອພິສູດໃຫ້ເຫັນວ່າກຸ່ມຕົວຢ່າງນັ້ນມີຕົ້ນກຳເນີດມາຈາກການດຳເນີນຈົດທະບຽນຂອງ CITES, ບໍ່ໃຫ້ນຳໃຊ້ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດເປັນ D. ໃນກໍລະນີນີ້, ຈະຕ້ອງມີຄວາມຈຳເປັນກຳນົດເອົາກຸ່ມຕົວຢ່າງທີ່ໄດ້ຖືກລົງແບບກັກຂັງ ຫຼື ລົງບໍ່ໄດ້ກັກຂັງທີ່ແນ່ນອນ, ໄດ້ແກ້ບັກບົວເອົາມາຈາກສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດ ຫຼື ໄດ້ມາຈາກແຫຼ່ງກຳເນີດອື່ນໆ.
6. ຖ້າຫາກວ່າຍັງບໍ່ມີຫຼັກຖານຢືນຢັນວ່າກຸ່ມຕົວຢ່າງທີ່ຍັງເປັນຄຳຖາມຄ້າງຄາຢູ່

ນັ້ນເປັນສັດລ້ຽງແບບກັກຂັງຕາມນິຍາມໃນມະຕິຂອງກອງປະຊຸມລາກທີ 10.16 (ສະບັບປັບປຸງ), ແລ້ວຈະຕ້ອງປະຕິບັດຕາມຄຳເຕືອນ ແລະ ຄວນຈະມີການກວດສອບລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມ.

7. ໃນກໍລະນີນີ້, ຂໍ້ມູນຕໍ່ກັບຄຳຖາມເຫຼົ່ານັ້ນຈະຊ່ວຍໃນການກຳນົດມັນແມ່ນການດຳເນີນການປະສົມພັນສັດຫຼືບໍ່ແມ່ນໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບນິຍາມຂອງ “ສັດລ້ຽງແບບກັກຂັງ” ໃນມະຕິຂອງກອງປະຊຸມລາກທີ 10.16 (ສະບັບປັບປຸງ) ເຊິ່ງຈະຊ່ວຍໃຫ້ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງສາມາດອອກແຈ້ງການຕັດສິນໃຈຖ້າຫາກຈະນຳໃຊ້ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດ C, F ຫຼື ຍົກລະດັບການນຳໃຊ້ດັ່ງນີ້:

- i. ມີໃບອະນຸຍາດດຳເນີນກິດຈະການປະສົມພັນສັດແລ້ວບໍ່ທົ່ວເປັນຄຳຖາມ? ຖ້າຍັງບໍ່ທັນມີໃບອະນຸຍາດດຳເນີນກິດຈະການເທື່ອ, ຄວາມຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງການສົ່ງອອກກໍຈະຕ້ອງໄດ້ຕັ້ງຄຳຖາມຂຶ້ນມາ.
- ii. ກິດຈະການດຳເນີນການປະສົມພັນສັດທີ່ຖືກອະນຸຍາດໃຫ້ດຳເນີນຄັ້ງທຳອິດ ແມ່ນວັນທີໃດ?
- iii. ມີໃບອະນຸຍາດຈັກສະບັບແລ້ວບໍ່ອອກໃຫ້, ໄລຍະເວລາໃດ ເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນຂອງກຸ່ມຕົວຢ່າງຈາກສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດ ແລະ ມີສັດຈັກໃດທີ່ໄດ້ເກັບກຳໄວ້ແລ້ວ ເພື່ອກຳນົດເອົາຈຳນວນທັງໝົດທີ່ຈັບໄດ້?
- iv. ຈຳນວນຂອງການຂະຫຍາຍພັນປະຈຳປີມີເທົ່າໃດ ແລະ ໂດຍອີງໃສ່ຄຳແນະນຳທາງດ້ານວິທະຍາສາດທີ່ເປັນເອກະລາດກ່ຽວກັບລັກສະນະພິເສດທາງຊີວະວິທະຍາຂອງກຸ່ມຕົວຢ່າງ, ຈຳນວນຂອງສັດເຫຼົ່ານັ້ນມີທາງເປັນໄປໄດ້ສຳລັບກຸ່ມຕົວຢ່າງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງບໍ່?
- v. ຈຳນວນທັງໝົດຂອງສັດແຕ່ລະໂຕທີ່ເກັບໄວ້ເພື່ອດຳເນີນການປະສົມພັນມີເທົ່າໃດ ແລະ ມີສັດໃດໃຫຍ່ທີ່ເປັນໂຕຜູ້ ແລະ ໂຕແມ່ທີ່ເກັບໄວ້ໃນຄອກເປັນພໍ່ແມ່ຈັກໂຕ?
- vi. ສະຖານທີ່ເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ຖືກສຳຫຼວດໂດຍເຈົ້າໜ້າທີ່ຈາກຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງທາງດ້ານວິທະຍາສາດແລ້ວ ແລະ ມີບົດລາຍງານຜົນຂອງການສຳຫຼວດແລ້ວບໍ່?

8. ໃນກໍລະນີທີ່ມີຂໍ້ສົງໄສກ່ຽວກັບຄວາມຊັດເຈນຂອງລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດ, ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງຂອງປະເທດທີ່ນຳເຂົ້າຄວນຈຳຂໍຄຳເຫັນນຳອົງການວິທະຍາສາດຂອງປະເທດທີ່ນຳເຂົ້າຖ້າມີຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອກຳນົດເອົາບັນດາກຸ່ມຕົວຢ່າງທີ່ຖືກລ້ຽງແບບກັກຂັງທີ່ໄປພາຍໃຕ້ຂອບເຂດສິດຂອງຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງຂອງປະເທດທີ່ນຳເຂົ້າ. ຖ້າຫາກວ່າຍັງມີຂໍ້ສົງໄສຄ້າຍຄື, ບັນຫາດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງໄດ້ນຳສະເໜີຕໍ່ກອງເລຂາຂອງ CITES.

6.0 ນິຍາມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ນິຍາມແຫຼ່ງນີ້ໄດ້ມາຈາກເວັບໄຊທ໌ຂອງ CITES. ສຳລັບຄຳອະທິບາຍຂອງນິຍາມເພີ່ມເຕີມໃຫ້ເຂົ້າເບິ່ງການປະມວນຄຳສັບຂອງ CITES ໄດ້ທີ່:

<http://www.cites.org/eng/resources/terms/glossary.php>

<p>ພື້ນຖານ ຍາຍພັນ ທົນ</p>	<p>ໝາຍເຖິງກຸ່ມຕົວຢ່າງຂອງພື້ນຖານ ໄດ້:</p> <ul style="list-style-type: none"> ຈະເລີນເຕີບໂຕພາຍໃຕ້ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມ. ຈະເລີນເຕີບໂຕຈາກເມັດພັນ, ກິ່ນ, ການແບ່ງຕົວ, ແຜ່ລູກ, ລູກເປັນຕົ້ນກະດັນຫຼື ແຜ່ລູກຂອງພື້ນຖານດຳເນີນງານ, ຈຸລິສັບພັນຫຼື ການແຜ່ກະຈາຍອື່ນໆທີ່ໄດ້ຖືກຍົກເວັ້ນຈາກຂໍ້ກຳນົດຂອງສັນທິສັນຍາຫຼື ໄດ້ມາຈາກການເກັບໄວ້ໃນສາງເພື່ອເຮັດພັນພິມພັນສັດ. <p>ຫຼື ການຈຸດແບ່ງຂະຫຍາຍພັນໃນເກດສະໜາ, ຈະເລີນເຕີບໂຕຈາກເມັດພັນ, ເປ້ຍ, ຕົ້ນໄມ້ອ່ອນ, ກິ່ນ, ການຕັ້ງ, ການຄອບເອົາກິ່ນ, ການແບ່ງຕົວ, ແຜ່ລູກ, ລູກຂອງພື້ນຖານດຳເນີນງານ ໄດ້ມາຈາກການເກັບໄວ້ໃນສາງເພື່ອເຮັດພັນພິມພັນສັດ ອົງຕາມນິຍາມຂອງ "ການເກັບໄວ້ໃນສາງເພື່ອເຮັດພັນພິມພັນສັດ" ໃນ ມະຕິຂອງກອງປະຊຸມລາວກທີ 11.11 (ສະບັບປັບປຸງສຳເລັດລາວກທີ 17).</p>
<p>ສັດລ້ຽງ ທຸກໆ</p>	<p>ໝາຍເຖິງສັດທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຂະຫຍາຍພັນໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມໃນກໍລະນີທີ່ວ່າ:</p> <ol style="list-style-type: none"> ສັດຜູ້ທີ່ແມ່ປະສົມພັນກັນຫຼື ຈຸລິສັບພັນໄດ້ຖືກຖ່າຍທອດໄປເປັນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມ (ຖ້າຫາກວ່າການແຜ່ພັນໃໝ່ມີການຮ່ວມເພດ) ຫຼື ສັດຜູ້ທີ່ແມ່ໄດ້ຢູ່ໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມໃນເວລາທີ່ມີການຈະເລີນພັນເລີ່ມເກີດຂຶ້ນ (ຖ້າຫາກວ່າການແຜ່ພັນໃໝ່ບໍ່ມີການຮ່ວມເພດ). ສັດລ້ຽງປະສົມພັນຕໍ່ຄວາມເພິ່ງພໍໃຈຂອງສັດອຳນາດລັດຖະບານທີ່ມີຄວາມສາມາດຂອງປະເທດທີ່ນຳເຂົ້າມາດຳເນີນງານ: <ol style="list-style-type: none"> ໄດ້ຖືກກຳນົດຕາມຂໍ້ກຳນົດຂອງ CITES ແລະ ບະບົບກົດໝາຍຂອງປະເທດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ໃນລັກສະນະທີ່ບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ການມີຊີວິດຢູ່ລອດຂອງສັດ ແລະ ພື້ນຖານໃນສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດ. ໄດ້ຮັບການປົກປັກຮັກສາໂດຍບໍ່ຕ້ອງມີຄຳແນະນຳຂອງສັດຈາກສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດ ຍົກເວັ້ນການເພີ່ມສັດເຂົ້າມາບາງໂອກາດເຊັ່ນວ່າ: ໄຂ່ ຫຼື ຈຸລິສັບພັນອົງຕາມຂໍ້ກຳນົດຂອງ CITES ແລະ ບະບົບກົດໝາຍຂອງປະເທດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ໃນລັກສະນະທີ່ບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ການມີຊີວິດຢູ່ລອດຂອງສັດ ແລະ ພື້ນຖານໃນສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການຊີ້ນຳຈາກອົງການວິທະຍາສາດດັ່ງນີ້: <ol style="list-style-type: none"> ເພື່ອປ້ອງກັນຫຼື ກຳຈັດການປະສົມພັນລະຫວ່າງພັນທີ່ໃກ້ຊິດກັນທີ່ເປັນໄພຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມຂອງການເພີ່ມດັ່ງກ່າວທີ່ໄດ້ກຳນົດຕາມຄວາມຕ້ອງການສຳລັບວັດຖຸພັນທຸກໆໃໝ່. ເພື່ອຈັດວາງສັດຈຳພວກທີ່ຖືກຍົກເວັ້ນຕາມ ມະຕິຂອງກອງປະຊຸມລາວກທີ 17.8 ຫຼື ຍົກເວັ້ນເພື່ອນຳໃຊ້ສຳລັບສັດລ້ຽງທຸກໆທີ່ມີການປະສົມພັນ ແລະ

	<p>c)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ໄດ້ຂະຫຍາຍພັນເປັນລຸ້ນທຳອິດ (F2) ຫຼື ລຸ້ນຖັດໄປ (F3, F4 ແລະ ຕໍ່ໄປ) ໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມ. ຫຼື 2. ໄດ້ມີການຄຸ້ມຄອງໃນລັກສະນະທີ່ວ່າໄດ້ສາທິດໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສາມາດຂອງການຂະຫຍາຍພັນຂອງລຸ້ນທຳອິດຢ່າງໜ້າເຊື່ອໄວ້ໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມ.
<p>ສູດວິຖານທີ່ມີການປະສົມພັນ</p>	<p>ໝາຍເຖິງກຸ່ມສັດທີ່ນຳໃຊ້ເພື່ອການແຜ່ພັນໃນການດຳເນີນການປະສົມພັນແບບກຳກັດ.</p>
<p>ສັດທຳມະຊາດໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມ</p>	<p>ສຳລັບສັດ: ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ຖືກຄວບຄຸມສຳລັບຈຸດປະສົງຂອງການຂະຫຍາຍພັນສັດ ແລະ ພືດຊາຍແດນທີ່ມີຊາຍແດນກຳນົດໄວ້ ເພື່ອປ້ອງກັນສັດ, ໄຂ່ ຫຼື ຈຸດປະສົມຂອງສັດ ແລະ ພືດຊາຍແດນ ງ່າຍຈາກການນຳເຂົ້າມາ ຫຼື ເອົາອອກໄປ ແລະ ຈຸດປະສົມ ກະສະນະທີ່ ໄປເຊິ່ງອາດຈະລວມຢູ່ນຳ ແຕ່ບໍ່ມີຂອບເຂດຈຳກັດ ນອກຈາກນີ້: ບ່ອນຢູ່ອາໄສທຳມະຊາດ, ການກຳຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອ, ການເບິ່ງແຍງສະພາບການປ້ອງກັນຈາກສັດທີ່ກິນສັດອື່ນເປັນອາຫານ ແລະ ສະໜອງອາຫານທຳມະຊາດ. ສຳລັບພືດ: ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ບໍ່ແມ່ນທຳມະຊາດທີ່ມີການຄວບຄຸມ ຢູ່ໃນແຖວແຊງຂອງມະນຸດ ເພື່ອຈຸດປະສົງຜະລິດພືດພັນ. ຈຸດປະສົມ ກະສະນະທີ່ ໄປຂອງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມ ອາດຈະລວມມີ ແຕ່ມີຂອບເຂດຈຳກັດ ເພື່ອການໄຖດື່ນ, ການປະສົມພັນ, ເສຍຫຍ້າ ແລະ ການຄວບຄຸມສັດພືດ, ຊຶ່ງນະປະທານຫຼື ກິດຈະການກຳເນີດ ແລະ ຊີວິດ ນອກຈາກນີ້: ການເອົາໃສ່ໃຖ, ຫຍ້າ ຮອງຫຼື ໜານຫຼື ການປ້ອງກັນຈາກອາກາດ.</p>
<p>ພືດທີ່ເກັບໄວ້ເຮັດແນວພັນ</p>	<p>ກຸ່ມພືດທີ່ປູກພາຍໃຕ້ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມ ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດພັນໃໝ່ ແລະ ຕ້ອງເປັນໄປຕາມຄວາມພໍໃຈຂອງຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງຂອງ CITES ທີ່ກຳນົດໄວ້ຂອງປະເທດທີ່ສົ່ງອອກດັ່ງນີ້:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ໄດ້ກຳນົດໂດຍອີງຕາມຂໍ້ກຳນົດຂອງ CITES ແລະ ລະບົບບຸກຄົນໝາຍຂອງປະເທດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ໃນລັກສະນະທີ່ບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ການມີຊີວິດຢູ່ລອດຂອງສັດ ແລະ ພືດໃນສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ເກັບຮັກສາໄວ້ໃນປະລິມານທີ່ພໍຖືກສຳລັບການຂະຫຍາຍພັນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຄວາມຈຳເປັນຫຼຸດລົງ ຫຼື ຕັດອອກໃນການເພີ່ມພັນໃນສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດ ດ້ວຍການຂະຫຍາຍພັນດ່ຽວ ງ່າຍຈາກກິດຂຶ້ນພວ້ວນແຕ່ເປັນຂໍ້ຍົກເວັ້ນ ແລະ ມີຂອບເຂດຈຳກັດຕໍ່ປະລິມານທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອເກັບຮັກສາຄວາມແຂງແຮງ ແລະ ອັດຕາການຜະລິດຂອງພັນທີ່ເກັບມ້ືນໄວ້.

7.0 ຄຳແນະນຳເພີ່ມເຕີມ

ຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບໃບອະນຸຍາດ ແລະ ໃບຢັ້ງຢືນ ເຂົ້າເປັນໄປທາງນີ້:

<http://www.cites.org/eng/disc/text.php#VI>

ຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບຂໍ້ຍົກເວັ້ນ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດພືດເສດເຫຼືອ ນຸ່ງທາງນີ້ ກ່ຽວກັບການຄ້າເຂົ້າເປັນໄປທາງນີ້:

<http://www.cites.org/eng/disc/text.php#VII>

ຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບມະຕິຂອງກອງປະຊຸມ ມູນະກູນທີ 12.3 (ສະບັບປັບປຸງສຳເນົາເລກທີ 17) - ໃບສະໝຸນ ຍາດ ແລະ ໃບຢັ້ງຢືນ ເຂົ້າແບ່ງໄດ້ ທີ່ :

<https://cites.org/sites/default/files/document/E-Res-12-03-R17.pdf>

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ແຜນວາດໃນຮູບແບບສອບຖາມ

1. ມີສັດ ແລະ ພືດທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ (I, II or III) ຂອງ CITES ບໍ່ ?

ມີຕໍ່ຄຳຖາມ

ບໍ່ມີບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີໃບສະໝຸນ ຍາດສິ່ງ

2. ແມ່ນກຸ່ມຕົວຢ່າງທີ່ໄດ້ມາກ່ອນຂໍ້ກຳນົດຂອງສົນທິສັນຍາມີບັງຄັບໃຊ້ຫຼືບໍ່ ?

ແມ່ນແລ້ວລະຫັດແຫຼ່ງ

ບໍ່ແມ່ນຕໍ່ຄຳຖາມ

3. ແມ່ນສັດທີ່ຖືກຄິດຫຼືຄອບຄອງບໍ່ ?
ເລື່ອງການສົ່ງອອກໃຫ້ແກດເໝາະກັບມະຕິຂອງກອງປະຊຸມ ມູນະກູນທີ 17.8

ແມ່ນແລ້ວລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດ

ບໍ່ແມ່ນຕໍ່ຄຳຖາມ

4. ມີຂໍ້ມູນພື້ນຖານກ່ຽວກັບກຸ່ມຕົວຢ່າງເພື່ອກຳນົດແຫຼ່ງກຳເນີດຂອງມັນບໍ່?

ມີ.....ຕໍ່ຄຳຖາມ

ບໍ່ມີ.....ລະຫັດແຫຼ່ງ

5. ແມ່ນກຸ່ມຕົວຢ່າງນັ້ນໄດ້ມາຈາກສະພາບແວດລ້ອມທາງທະເລ ແລະ ບໍ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ຂອບເຂດສິດອຳນາດຂອງລັດໃດ ຫຼືບໍ່?

ແມ່ນແລ້ວ.....ລະຫັດແຫຼ່ງ

ບໍ່ແມ່ນ.....ຕໍ່ຖ

6. ກຸ່ມຕົວຢ່າງນັ້ນເປັນພືດຫຼືສັດ?

ເປັນສັດ.....ຕໍ່ຄຳຖ

ເປັນພືດ.....ຕໍ່ຄຳຖາມຂ

7. ກຸ່ມຕົວຢ່າງນັ້ນໄດ້ມາຈາກສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດບໍ່?

ແມ່ນແລ້ວ.....ຕໍ່ຄຳຖາ

ບໍ່ແມ່ນ.....ຕໍ່ຄຳ

8. ກຸ່ມຕົວຢ່າງນັ້ນໄດ້ມາຈາກສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດບໍ່ ເຊັ່ນວ່າ: ໄຂ່ ຫຼື ລູກອ່ອນທີ່ມີໂອກາດມີຊີວິດຢູ່ລອດເປັນສັດໃຫຍ່ໄດ້ໜ້ອຍຫຼາຍ?

ແມ່ນແລ້ວ.....ຕໍ່ຄຳຖາ

ບໍ່ແມ່ນ.....ລະຫັດແຫຼ່ງ

9. ກຸ່ມຕົວຢ່າງນັ້ນໄດ້ຖືກລ້ຽງໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມບໍ່?

ແມ່ນແລ້ວ.....ຕໍ່ຄຳຖາມຂ

ບໍ່ແມ່ນ.....ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດ

10. ກຸ່ມຕົວຢ່າງນັ້ນໄດ້ຖືກໂອນເຂົ້າເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ II ແລະ ກຳນົດໄວ້ຕາມມະຕິຂອງກອງປະຊຸມເລກທີ 11.16 (ສະບັບປັບປຸງສຳເນົາເລກທີ 15) ບໍ່?

ແມ່ນແລ້ວ.....ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດ

ບໍ່ແມ່ນ.....ຕໍ່ຄຳ

11. ກຸ່ມຕົວຢ່າງໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ II ຫຼື III ຂອງ CITES ແລ້ວບໍ່?

ແມ່ນແລ້ວ.....ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດ

ບໍ່ແມ່ນ.....ຕໍ່ຄຳຖາມ

12. ກຸ່ມຕົວຢ່າງສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆພາຍໃຕ້ມາດຕາ III ຂອງສົນທິສັນຍາແລ້ວບໍ່?

ສອດຄ່ອງແລ້ວ.....ລະຫັດແຫຼ່ງກຳເນີດ

ຍັງບໍ່ທັນສອດຄ່ອງ.....ບໍ່ຄວນດຳເນີນ

13. ກຸ່ມຕົວຢ່າງນັ້ນໄດ້ມາຈາກໂຕຜູ້ຫຼື ແມ່ທີ່ປະສົມພັນບໍ່ ຫຼື ຖ້າໂອນຈູລັງສືບພັນໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມ (ການສືບພັນແບບຮ່ວມເພດ) ຫຼື ໂຕຜູ້ ຫຼື ແມ່ຢູ່ໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມໃນເວລາທີ່ມີການຈະເລີນພັນເລີ່ມຂຶ້ນ (ການສືບພັນແບບບໍ່ຮ່ວມເພດ)?

ແມ່ນແລ້ວ.....ຕໍ່ຄຳຖາມຂ

ບໍ່ແມ່ນ.....ຕໍ່ຄຳຖາມ

14. ກຸ່ມຕົວຢ່າງເກີດໃນສະພາບແວດລ້ອມແບບກັກຂັງບໍ່ຫຼື
ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມ?

ແມ່ນແລ້ວ.....ລະຫັດແຫຼ່ງ

ບໍ່ແມ່ນ.....ລະຫັດແຫຼ່ງ

15. ສັດລ້ຽງທີ່ມີການປະສົມພັນໄດ້ກຳນົດໄວ້ຕາມຂໍ້ກຳນົດຂອງ CITES ແລະ
ລະບົບກົດໝາຍຂອງປະເທດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງບໍ່ແລະ
ໃນລັກສະນະທີ່ບໍ່ທຳລາຍການມີຊີວິດຢູ່ລອດຂອງສັດ ແລະ
ພືດໃນສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດ?

ແມ່ນແລ້ວ.....ຕໍ່ຄຳຖາ

ບໍ່ແມ່ນ.....ລະຫັດແຫຼ່ງ

16. ສັດລ້ຽງທີ່ມີການປະສົມພັນໄດ້ຖືກເກັບຮັກສາໂດຍບໍ່ມີຄຳແນະນຳຂອງກຸ່ມຕົວຢ່າງ
ເລືອກສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດບໍ່, ຍົກເວັ້ນການເພີ່ມສັດ, ໄຂ່ຫຼື
ຈຸລັງສືບພັນເຂົ້າມາບາງໂອກາດຕາມຂໍ້ກຳນົດຂອງ CITES ແລະ
ລະບົບກົດໝາຍຂອງປະເທດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ
ໃນລັກສະນະທີ່ບໍ່ທຳລາຍການມີຊີວິດຢູ່ລອດຂອງສັດ ແລະ
ພືດໃນສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດ?

ແມ່ນແລ້ວ.....ຕໍ່ຄຳຖາ

ບໍ່ແມ່ນ.....ລະຫັດແຫຼ່ງ

17. ສັດລ້ຽງທີ່ມີການປະສົມພັນໄດ້ຂະຫຍາຍພັນລຸ້ນທີສອງ (F2) ຫຼື
ລຸ້ນຖັດຕໍ່ຈາກລຸ້ນ (F3, F4 ແລະ ອື່ນໆ) ຫຼື
ຢູ່ໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມບໍ່
ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງໃນລັກສະນະທີ່ມີການສາທິດ
ໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສາມາດຂອງການຂະຫຍາຍພັນຂອງລຸ້ນທີສອງໄດ້ຢ່າງໜ້າເຊື່ອຖື
ໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການຄວບຄຸມ?

ແມ່ນແລ້ວ,

ບໍ່ແມ່ນ.....ລະຫັດແຫຼ່ງ

18. ກຸ່ມຕົວຢ່າງຂອງ CITES ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນເອກະສານຊັອນທ້າຍສະບັບໃດ?

ເອກະສານຊັອນທ້າຍ

ເອກະສານຊັອນທ້າຍທີ II ຫຼື

19. ກຸ່ມຕົວຢ່າງນັ້ນໄດ້ຖືກລັບົງເພື່ອຈຸດປະສົງທາງການຄ້າບໍ່?

ແມ່ນແລ້ວ.....ຕໍ່ຄຳຖາ

ບໍ່ແມ່ນ.....ລະຫັດແຫຼ່ງ

20. ກຸ່ມຕົວຢ່າງໄດ້ຖືກລັບົງຢູ່ທີ່ການດຳເນີນການປະສົມພັນທີ່ໄດ້ຮັບການຈົດທະບຽນຂອງ CITES ບໍ່?

ແມ່ນແລ້ວ.....ແຫຼ່ງ

ບໍ່ແມ່ນ.....ບໍ່ຄວນດຳເນີ

21. ກຸ່ມຕົວຢ່າງຈະເລີນເຕີບໂຕພາຍໃຕ້ສະພາບທີ່ມີການຄວບຄຸມບໍ່?

ແມ່ນແລ້ວ.....ຕໍ່ຄຳຖາ

ບໍ່ແມ່ນ.....ລະຫັດແຫຼ່ງ

22. ກຸ່ມຕົວຢ່າງໄດ້ຈະເລີນເຕີບໂຕມາຈາກເມັດພັນ, ກິ່ງຊຳ, ການແບ່ງຕົວ, ແລະຈຸລັງດ້ານເປັນກະດູນຫຼື ຈຸລັງສືບພັນ ຫຼື ຈຸລັງຂອງພືດຊະນິດອື່ນໆ, ຈຸລັງສືບພັນ ຫຼື ການແຜ່ກະຈາຍທີ່ໄດ້ມາຈາກສັດລ້ຽງທີ່ເກັບໄວ້ເປັນພື້ນຖານ ຫຼື ຕາມການຈັດແບ່ງໃນຂໍ້ 1b) ຂອງມະຕິກອງປະຊຸມລະຫຼັງ 11.11 (ສະບັບປັບປຸງສຳລັບລະຫຼັງ 17) ແມ່ນບໍ່?

ແມ່ນແລ້ວ.....ຕໍ່ຄຳຖາ

ບໍ່ແມ່ນ.....ຕໍ່ຄຳຖາ

23. ກຸ່ມຕົວຢ່າງຈະເລີນເຕີບໂຕມາຈາກສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດທີ່ເປັນເມັດພັນ ຫຼື ຈຸລັງສືບພັນຕາມຂໍ້ຍົກເວັ້ນໃນ [ມະຕິຂອງກອງປະຊຸມລາກທີ 11.11](#) (ສະບັບປັບປຸງສຳລັບລາກທີ 17) ແມ່ນບໍ່?

ແມ່ນແລ້ວ.....ຕໍ່ຄຳຖາມ

ບໍ່ແມ່ນ.....ຕໍ່ຄຳຖາມ

24. ກຸ່ມຕົວຢ່າງຈະເລີນເຕີບໂຕມາຈາກກິ່ງກຳຫຼີກການແບ່ງຕົວບໍ່?

ແມ່ນແລ້ວ.....ຕໍ່ຄຳຖາມ

ບໍ່ແມ່ນ.....ລະຫັດແຫຼ່ງ

25. ກິ່ງກຳຫຼີກການແບ່ງຕົວໄດ້ມາຈາກພືດໃນສະພາບແວດລ້ອມຕາມທຳມະຊາດທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາເປັນພືດທີ່ເກັບໄວ້ເຮັດແນວພັນເໝືອນແມ່ນບໍ່?

ແມ່ນແລ້ວ.....ລະຫັດແຫຼ່ງ

ບໍ່ແມ່ນ.....ຕໍ່ຄຳຖາມ

26. ຕົວຢ່າງຂອງ CITES ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍສະບັບໃດ?

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ II ຫຼື

27. ກຸ່ມຕົວຢ່າງໄດ້ຖືກປຸກຂຶ້ນມາເພື່ອຈຸດປະສົງທາງການຄ້າບໍ່?

ແມ່ນແລ້ວ.....ຕໍ່ຄຳຖາມ

ບໍ່ແມ່ນ.....ລະຫັດແຫຼ່ງ

28. ກຸ່ມຕົວຢ່າງໄດ້ຖືກຂະຫຍາຍພັນທົ່ວໄປ ສ່ວນກ້າບໍ່ໄດ້ຮັບການຈັດທະບຽນຂອງ CITES ບໍ່?

ແມ່ນແລ້ວ.....ລະຫັດແຫຼ່ງ

ບໍ່ແມ່ນ.....ລະຫັດແຫຼ່ງ

* ພຶດທິທີ່ກຳນົດໄດ້ຖືກຮັບຮອງຜົນພ້ອມຂະຫຍາຍພັນທົ່ວໄປ ທີ່ນັ້ນໃນເວລາທີ່ຮາກ ແລະ ກົງຂອງມັນແມ່ນໄດ້ມາຈາກກຸ່ມຕົວຢ່າງໄດ້ຂະຫຍາຍພັນທົ່ວໄປ.